

MAHARAJA GORAKH NATH
ISSN-2219-8218

International Multilingual Research Journal

TM

विद्यार्वाक

Issue-14, Vol-07, April to June 2016

2016-12

Editor
Dr. Bapu G. Gholap

www.vidyavarta.com

29) सरावतराव चव्हाण यांचे बहूआयामी विचार डॉ. बाईदने संजय गजानन, पाटीरा जि. बीड	118
30) भारताच्या परराष्ट्र धोरणावर जागतिकीकरणाचा झालेला प्रभाव प्र.डॉ.टी.बी.पुरी , माजलगाव जि.बीड (म.रा.)	122
31) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील प्रादेशिक असमतोलाच्या समस्यांचे अध्ययन प्र.ज्ञानेश्वर विष्णू गारे, कु.चित्ता ज्ञानेश्वर सिंदे, देहूळगाव राजा	124
32) आर्थिक विकासदराला वाढत्या आजारांचा ट्रेक प्र.डॉ.शिवाजी भ.मादव, पाचोड जि.औरंगाबाद.	131
33) मानवी परी आणि विद्यमान जन्मदर रजेश टोपे यांचे राजकीय नेतृत्व आणि विकासशील योगदान प्र.डॉ. सिधेश्वर भट्टाने, गेडराई जि.बीड	134
34) स्वामी विवेकानंदांचे युवा विषयक विचार प्र. डॉ. प्रशांत साबळे, पाटीरा, जि. बीड.	136
35) मराठवाड्यातील गोकुळांच्या आत्महत्या एक चिकीत्सक अभ्यास प्र.मिजाराम एस.बागल, माजलगाव जि.बीड (म.रा.)	139
36) पर्यावरणीय आपत्ती व्यवस्थापन प्र.डॉ.प्रतिभा प्र.गिरगावकर ,अंबाजोगाई	141
37) विठ्ठल रामजी शिंदे यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची पडण डॉ.विजया गजानन पाटील	143
38) आंगनवाडी शिक्षिकांमार्फत आर्थिक व सामाजिक पहलुओंचा अभ्यास अनिता डहरिया, कालीबाड़ी, रायपुर (छ.ग.)	149
39) मध्यकालीन काव्य मे अलः सांस्कृतिक चर्चांलाप का अनुशीलन डॉ.चन्द्रकुमार जैन, राजनांदगांव, छत्तीसगढ।	152
40) तक्नीकी युग और आज की युवा पीढी डॉ. सी. शोभा माणिक पवार, रतनशीनगर, सांगली.	156
41) दूसरा सप्तक के कवि पंडित भवानीप्रसाद मिश्र डॉ. मेरी माइकेल, वरंगल - तेलंगाणा	161
42) घनानन्द - एम के गपीटे डॉ. गट्ला रमेश बाबु, वरंगल, तेलंगाणा	162

माजी मंत्री आणि विद्यमान आमदार राजेश टोपे यांचे राजकीय नेतृत्व आणि विकासातील योगदान

प्रा.डॉ. सिध्देश्वर सटारले

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

र.भ.अहिल महविद्यालय, येवराई जि.बोड

प्रस्तावना :

प्रसूता शोध निबंधांमध्ये मा. राजेश टोपे यांच्या राजकीय नेतृत्वानाचे व त्यातून अंबेड, जनसंघांगी मतदार संघात घडलेल्या विकास कामांचे आभयन करणयात येणार आहे. सत्तीय राजकारणात प्रवेश केल्यानंतर मुख्यातीर्या बोटे बहोत आपयश अहले असले तरी जेवज त्यांचो अंबेड-जनसांगी विधानसभा मतादार संघाचे अहमदार म्हणून निवड प्राली तेंवज पासून त्यांचो महाराष्ट्राच्या मंत्रीमंडळात वेंचिनेट मंत्री पदापर्यंत भावो घेतलो. हो सामान्य बाब नही. सलग चौथ्येदा म्हणजे ओक्टोबर २०१४ च्या विधानसभा निवडाणुवेत ते अहमदार म्हणून निवडून आले. विनयाची हो कुंजला कायम असलो तरी तलघाटोमणे त्यांची मतदार संघात आणि मतदार संघाबाहेर असलेली ध्यायक लोवरीक्या, प्रबळ जनसंघक, सोडटक क्षेत्रालय, विकास कामांचे नियोजन आणि प्रत्यक्षात साकार केलेली विकासकारमे हेच प्रमुख कारणे आहेत बाचे संशोधक म्हणून संशोधन करावे व त्यातून प्रत्यक्षास येणारी विधायक मूले महाराष्ट्रात उदयास येणान्या नवोदोत राजकीय नेतृत्वाला अहदोत म्हणून उपलब्ध करून द्यावीत असा संशोधक म्हणून प्रयत्न केला जाणार आहे.

विषयाची पाठवंधुमी :-

जालना गित्हाच्या राजकारणातील नव्या मिश्रीचे उमदेध अभ्यासू नेतृत्व म्हणून उदयात अहलेल्या माजी मंत्री आणि विद्यमान अहमदार राजेश अंकुशागव टोपे यांनी केलेव फेरा नयांत केलेल्या विविध विकास कार्यांचा संक्षिप्त शोध निबध सादर करताना मला मनस्वी आनंद होत आहे. अत्यंत तरुण वयात अवघ्या वयाच्या पंचेचाळीसाच्या वर्षापर्यंत आपल्या मतादार संघासाठी त्यांनी केलेलो मूलभूत विकास कामे प्रशंसनीय स्वरुपाची आहेत. माजी छा.स्व.अंकुशागव टोपे यांच्या शिस्तबध व अभ्यासू जीवनशैलीचा वारसा अह. राजेश टोपे यांना मिळालेला आहे. निट, विकास, कर्तार परिश्रम, नियोजन, विकाससाठी दृष्टी हे गुण माजी मंत्री आणि विद्यमान अहमदार राजेश टोपे यांना वडिलांकडूनच उघसली आहेत.

अंबेडविधानसभा मतादार संघाचे फेड-बांचय अहमदार ज्ञान्यवरोवर राज्यामंडी पट्टीची संघी त्यांना मिळाली. महाराष्ट्राच्या मंत्रीमंडळातील तरुण मंडी फेडदवाफेसी ते एक होते. अधिसचिवरी विद्याशाखेचे फेडीवर अहल्लाने प्रत्येक बाब ते समजून उमजून अभ्यासपूर्ण मांडतात. माजी मुख्यमंत्री स्व.विनायकराव दामुड यांच्या मंत्रीमंडळात राजेश टोपे यांच्याकडे जलसंधारण, व्यापार-वाणिज्य व पर्ववरण हो छालो होथी. मुख्यमंत्री बदलानंतर रुशिराजकुमार शिंदे मुख्यमंत्री झाले त्यांच्या मंत्रीमंडळात मा. राजेश टोपे यांचा उदोण व पर्ववरण या छाल्याचे राज्यामंडीपद सोल्लणकात आले. महाराष्ट्राच्या मंत्रीमंडळात मंडी म्हणून निवड झाल्यानंतर अजयगणात त्यांनी केलेली परमारी उल्लेखनीय स्वरुपाची आहे. एक विकासप्रिय, जिन्वातील मंत्री म्हणून स्वतःची एक वेगळी प्रतिभा त्यांनी निर्माण केली. जलसंधारण छाल्याचे राज्यामंडी म्हणून कार्य करता असताना महाराष्ट्रातील सिंचन क्षेत्र वरमे वाडेल बाबा मा. राजेश टोपे यांची संतत विचार केला. त्यांच्या मारे, महाराष्ट्रातील प्रत्येक गावांचा पाणलोट क्षेत्र विकास प्रालय पहिजे. बापुळे पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सुटेलच पण त्याचवेरोवर शेतीसाठी आवश्यक पाणी देवात उपलब्ध होईल. छेड्या-पाट्यांची वळेलमडलेली अर्थव्यवस्था सावरता येईल. म्हणून ते पाणलोट क्षेत्र विकासकाडे दुष्यळ निवारणाचा मार्ग म्हणून पाहतात. हा अनुक्रमे अंबेड विधानसभा मतादार संघातील नासरीत बास्त जमोन सिंचनक्षेत्री आणण्यासाठी साठयम तलाव, कलेसपुरी ब्यारे, पाझर तलाव, लघु सिंचन प्रकल्प, पाणलोट क्षेत्र विकास (पाणी आडवा-पाणी जिरवा) मोठ्या प्रमाणात वरमे वरत घेतली. विकासकाची दूरदृष्टी त्यांच्याकडे असल्याने रक्षणी आणि धिरकस्त टिकण्याच्या विकास कामांवर त्यांनी अधिक शक्ती छार्च केली. सर्वंग लोवरीयतेच्या मारे न सगल्ल रचनात्मक वरम करण्यावर भर दिला. मतादार संघातील प्रत्येक गावात संपर्क प्रस्थापित केला. प्रयंड मोट्ट आणि विकास व जिन्वातील तरुणांचा गिबसमूह त्यांच्याकडे आहे.

पाणी, आरोग्य, जमीन, शिक्षण, यौन, रस्ते, उदोण व सहकार संबंधित विविध प्रश्न सोडवण्यास त्यांनी प्राधान्य दिले. तसेच समाजिक न्याय, उपेक्षित घटकांसाठी करुणागवरो योजना राबविण्यासाठी अलेसर गहन मतादार संघाच्या विकाससाठी आमदार फंड (स्थानिक विकास निर्धी) पुरेसा उगत नही, म्हणून विविध विकास कामांसाठी वेगवेगळ्या संस्थाकडून त्यांनी अर्थसहाय्य मिळवले. तसेच अंबेड, जनसांघनी तालुके दुष्यळ्यास्त असूनही त्यांचा समावेश दुष्यळ्यास्ता तालुक्यात झाला नव्हता. माजी मंत्री आणि विद्यमान आमदार राजेश टोपे यांनी उघपली प्रतिघट्ट पणाला लावून वस्तुस्थिती शसनाच्या निदर्शनास आणून दिली व हे तालुके दुष्यळ्यास्त म्हणून बाहेर करावयास लावले.

माजी मंत्री आणि विद्यमान अहमदार राजेश टोपे यांच्या समोर मतादार संघाच्या सर्वांगीण विकासकाचे स्वप्न आहे. ते साकारण्यासाठी सल्ल प्रयत्नशील राहण्याचा त्यांचा पिंड आहे. अंबेड विधानसभा मतादारसंघाच्या

विद्यारसाची वाक्येच्या अमर्यादिका कितीतरी अधिकार करणं त्यांनी केले आहे. शासकीय योजनांचा प्रत्यक्ष लाभ तळागाळातील माणसात कसा मिळेल यासाठी स्वातः लक्ष घातले. राजकीय नेत्यांनी विकास वसुधैक्या वाक्येला संकुट व समताची असावट कामा नये असे ते सदैव म्हणतात. विविध कामे केले तरी आपली विकास कामे करायला पाहिजे असे त्यांना सतत वाटा असतो. माजी मंत्री आणि विद्यमान आमदार राजेश टोंपे व त्यांचे वडील मा. खासदार अॅड.अंकुरराव टोंपे यांनी ज्या विविध संस्था उभ्या केलेल्या व अशा संस्थामधून नित्यवृत्तत तस्यांना योजनांची जी संधी निर्माण करून दिली ती अजोड आहे. सामाजिक बांधिलकीच्या धावनेने काम करणारा त्यांच्यासारखा अन्य नेता जालना जिल्ह्यात तरी दुसरा सापडणार नाही ! जनतेचे अर्थकारण जपणारे व सम्मानने जीवन जगण्याची संधी देणारे नेते म्हणून त्यांच्या कार्याचा उल्लेख करता येईल. साखर बंदखाने, सुर्तागरणी, निनिंग प्रॅसिंग, दुध डेअरी, बँक, शिक्षण संस्था यांच्या माध्यमातून सतत मातदार संघातील जनतेचे हितसंबंध जोगाण्याचा अहोपेक्षट प्रयत्न ते करतात.

महाराष्ट्र राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण आणि वैद्यकीय शिक्षणमंत्री असताना व जालना जिल्ह्याचे पालकमंत्री असताना ते त्यांच्या मूळस्वभावामुळे, सहकार्याच्या धावनेमुळे त्यांचे ओढख संपूर्ण महाराष्ट्रात झालेले आहे. त्यांच्या संपर्कात आलेले अचालकूट, त्यांच्या व्यक्तीगताने प्रभावित झाल्याशिवाय राहत नाहीत. दुर्दुष्टांचा नेता कसा असला याचे मुर्तिसंग उदररूप म्हणजे माजी मंत्री आणि विद्यमान आमदार राजेश टोंपे हे क्षेत्र. जालना जिल्हा अस्तित्वात असल्यानंतर प्रथम मा. राजेश टोंपे यांच्या उभेने जिल्हास वेबिनट दर्जाचे मंत्रीपद मिळाले ते उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री असण्यापूर्वी नागरिकविकास छाल्याचे मंत्री होते. नागरिकविकास छाल्याचा करणार उल्कूट पध्दतीने हलाकल्याबद्दल राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाने त्यांना वेबिनट मंत्री केले. पक्षाने टाकलेल्या विन्यासाला अखण किती सार्थ आहेत हे त्यांनी सिध्द करून दाखवले. राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे राष्ट्रपती अध्यक्ष मा. शरदचंद्र फवार यांच्यासह महाराष्ट्रातील अनेक मान्यवर नेत्यांच्या कार्यक्रमांच्या कौमुत्सवा विषय ते बनले आहेत. महाराष्ट्राच्या राजकारणात ने कधी कुणा नेतृत्व उभा राहत आहे त्यांच्यासाठी मा. राजेश टोंपे हे आदर्श प्रतिमान बनले आहे. मंत्रालयातील त्यांच्या वेबिनटसमोर राज्यभरातील प्रमिण छागातून आलेल्या लोकंघची गर्दी हिच त्यांची लोकसंघाची राक्ष. त्यातील प्रत्येकला ते भेटतात. त्यांचे म्हणणे समजून घेतात, समस्म सोडतात. त्या पुर्णने सोडविण्यासाठी संघीत विभागास सुचना देतात. हा त्यांचा उपक्रम मुंबईत गाणाच्या सर्वेक्षक अनुभवयाना मिळतो. मातदार संध मतदार संघातील माणूस हा त्यांच्या अत्यंत निष्ठाळ्याचा विषय मातदार संघासाठी व येथील माणसासाठी कितीही काम करता राहिलो तरी त्यांना ते जमीन वाटते. विकास कामाचे त्यांना वेड आहे. अॅड व धनसाधनी मातदार संघातील आमदार राजेश टोंपे यांनी केलेल्या कामाचा लेखाबोधा पाहिला तर इतकेसाठी ही याच व भूते न भविष्यती अशी

अहे. मा. राजेश टोंपे यांनी ते सिध्द करून दाखवले. अपेक्ष अत्यावधीत विकासचा इच्छावात निर्माण करून विकास कामे वेरती. त्यांनी केलेल्या विकास कामाचे स्वरूप असे आहे की, तिथे संकल्प अग्रे पडतात, असे म्हणवे लागेल.

सिध्द क्षेत्र विकासवाचरत खेगायने झाल्यास मा. राजेश टोंपे यांनी मोक्षवरी नरीवर वेजसच्या रुपाने जलमंदिर उभारून महाराष्ट्रा विकासचा इतिहास घडवून आणे. मातदार संघातील शेतकऱ्यांच्या विकासचा मुलभूत विचार त्यांनी केलेला असल्यामुळे मातदार संघातील गावाभूत सुविध निर्माण करण्येवर त्यांनी भर दिला. त्यात त्यांनी शेतासाठी पाण्यास आळम देउन वीज, रस्ते, आरोग्य, कुमी आणि शिक्षण या विभागाती संघीत विकास प्रकल्प राबविण्यास सुरुवात केले. मातदार संघात विकासचौ प्रक्रिया राबवतांना चिंतांचा विचारही ते प्रधानाने करतात. आदिवासी विकास, हलत वरती सुधार येवना, तांड विकास योजनांचा जमतीत जारत लाभ त्या लाभार्थीपर्यंत पोहचविण्याचा विचार ते करतात. शासकीय कार्यक्रमाची तोंडा अंमलबजावणी होउन छान्या लाभार्थीस लाभ मिळवून देण्याचा दृष्टीने या उपक्रमास गातीतील बनवण्याचा दृष्टीने ते प्रयत्नसहित असतात. सामाजिक कल्याणकारी योजना जनतेवर्यंत पोहचविण्याची प्रयत्न इच्छासक्ती त्यांच्या ठई आहे.

सारांश :-

जालना जिल्ह्यात माजी मंत्री आणि विद्यमान आमदार राजेश टोंपे यांच्यामुळे झालेले बदल पडता प्रगतीचा अविघार सहज जाणवू शकेल. तळागाळातील माणसात त्यांच्या विषयीचे आपलेपण वाढत आहे. लोकसंघाच्या आणि लोकसंघाची अनेक कामे त्यांच्या हातून होऊसगलीत. जमीन भागातील कळकळी शेतकरी हा त्यांच्या कामाचा केंद्रबिंदू आहे. सतत कामात मग्न असणे हा त्यांचा स्वभाव आहे. प्रत्येक घटनेकडे सकरात्मक दृष्टीने ते पाहतात व विधायक बाबीसच ते महत्त्व देतात. राजकारणात असूनही परिनिदेचे त्यांना वावडे आहे. विरोधकांशी विरोधासाठी विरोध न करता केळसंगी त्यांचेही कामे स्पेही जनांच्या आपीपातेने त्यांनी केले. त्यामुळे अगदी सामान्य जनतातून ते उच्चपदस्थ अधिकाऱ्यापर्यंत सर्वांनाच ते आपलेसे वाटतात. कर्मचारी शासकीय असी अथवा छात्रांनी त्याला सुसंस्कृतपणाची सन्देशेपीच वागणूक त्यांच्याकडून मिळते. सतेचा आणि प्याचा कुटलारी अविधायक न बाळगता काम करणाऱ्यांची त्यांची पध्दत सर्वांनाच आवडते. त्यामुळे त्यांचा सहादी सर करून हिमालयाचे शिखर गाठायच बड दिले पाहिजे असे मला वाटते.

- संदर्भ :- १. चर्चराज : शिवकुमार सोळंके, प्रकलन कल्याण एखडे
- २. संकल्पसूती : शिवकुमार सोळंके, रामसाहेब इखडे, विचिनय प्रकलन, जालना
- ३. विकाससंग : सौ. प्रदीपे शिवकुमार सोळंके, कल्याण कार्पोरेशन, पुणे
- ४. विकाससर्च : गॅबिद गोडे पाटील, कल्याण कार्पोरेशन, पुणे